U-kirjelmä Uusiutuvan energian direktiivi (REDIII)

Ympäristövaliokunta 13.10.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

REDIII - yleiset

- **Green Deal ja 55 %:n päästövähennystavoite edellyttävät REDII avaamisesta**
  - Lisäksi mm. merienergia-, sektori-integraatio-, vety- ja biodiversiteettistrategia annettu hiljattain

- **Uusiutuvan energian tavoitetasojen nostaminen**
  - Yleistavoite 32 % → 40 %
  - Liikennesektori 14 % (energiasisältö) → -13 % (päästövähennysintensiteetti)
    - Alatavoite RNFBO-polttoaineille (2,6 % 2030) ja kehittyneille (2,2 % 2030)
  - Lämmityssektorin vuosittainen **vähimmäis**lisäystavoite (1,1 /1,5 %-yks.), kaukolämpö (**2,1 %-yks.**)
    - Teollisuussektorille indikatiivinen 1,1 %-yks. lisäysvelvoite

- **Muutoin direktiivin revisio painottuu lämmitys- ja liikennesektoreille sekä kestävyyskriteereihin**

REDIII - muut

- **Lämmitys:**
  - Lisävelvoitteita (ml. kaukolämpöverkkojen ostovelvoite kolmansille osapuolille) joustoineen sekä uusiutuvan vedyn edistäminen teollisuudessa (50 % minimivaatimus)

- **Liikenne:**
  - Päästöintensiteettipohjainen järjestelmä, liikennesähkön krediittijärjestelmä, RNFBO-polttoaineille minimivelvoite, laskentasäännöt (ml. tietyt tähdepohjaiset liikennepolttoaineet), Unionin tietokannan laajennus

- **Metsäbiomassa:**
  - Haitallisten markkina- ja biodiversiteettivaikutusten minimointi, rajoituksia ainespuun ja kantojen/juurien sekä lauhdevoimalaitosten tukemiseen.
  - Laitoskokorajat (20 -> 5 MW), no-go alueet, muutokset maaperän laatu- ja monimuotoisuuskriteeriin, päästövähenemävaatimukset myös vanhoille laitoksille

- **Muuta:**
  - Merituulivoimasuunnitelma, pakollinen yhteishanke, PPA-sopimukset, uusiutuva energia rakennuksissa (49 %:n viiteosuus), järjestelmäintegraatio, informaatio-ohjaus, sertifiointijärjestelmä.

Vaikutukset Suomelle

- **Suomen uusiutuvan energian osuus 57 %:iin (nyk. 51 %).**

- **Taloudelliset:**
  - Uusiutuvan energian edistämisestä voi aiheutua budjettivaikutuksia.
  - Keskeisimmät taloudelliset vaikutukset liittyvät liikenne- ja lämmityssektoreihin. Verrattuna alkuperäisen direktiivin vaikutuksiin, muutosdirektiivin vaikutukset vähäisiä.
  - Hallinnolliset kustannukset nousevat etenkin metsäbiomassan kestävyyden osoittamiseen liittyen.

- **Vaikutukset lainsäädäntöön mm.:**
  - Kestävyyslaki (393/2013; 967/2020 ja 604/2021), jakeluvelvoitelaki (603/2021), KHK-laki (170/2018).
  - Mahdollisesti uutta lämmitysalaa ja teollisuutta koskevaa sääntelyä.
  - *Laki tuotantolaitosten lupamenettelyistä (1145/2020), alkuperätakuulaki (HE 87/2021 vp)*.

Valtioneuvoston keskeiset kannat - yleiset

- Valtioneuvosto kannattaa esityksessä ehdotettua **uusiutuvan energian tavoitteen nostamista**.
- Valtioneuvoston näkemyksen mukaan **direktiiviä on avattu toivottua laajemmin**.
- Valtioneuvosto katsoo, että komissio ei ole kiinnittänyt riittävästi huomiota **sääntelyyn liittyvään epävarmuuteen** ja direktiivin tiheän päivittämisen vaikutuksiin.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että **jäsenvaltiot voivat jatkossakin itse päättää miten ja minkälaisilla kannustimilla** uusiutuvan energian käyttöä lisätään (etenkin liikenne ja lämmitys).
- Valtioneuvosto kiinnittää huomiota useissa kohdissa lisääntyvään **hallinnolliseen taakkaan.**
- Yleisesti valtioneuvosto toteaa, että mahdolliset **säädösvallan siirrot on määriteltävä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.**

Valtioneuvoston keskeiset kannat - metsäbiomassa

- Valtioneuvosto voi hyväksyä velvoitteen **kaskadiperiaatteen** soveltamiseen, mikäli ehdotuksessa mainitut **tukijärjestelmien rajoittamiseen** liittyvät keinot riittävät osoitukseksi velvoitteen täyttämisestä.
- Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionissa kiinnitetään aikaisempaa suurempaa huomiota **luonnon monimuotoisuuteen**. Kestävyyskriteerisääntelyn kehittämisessä tulisi kiinnittää huomiota jatkossa myös **investointivarmuuden säilyttämiseen**.
  - Valtioneuvoston näkemyksen mukaan **maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden** säilyttämistä koskevan kriteerin täyttämiseen ehdotettujen keinojen tulisi olla ennemmin **esimerkinomaisia**.
  - Muutosta **kiellettyjen alueiden kriteerin laajentamisesta** metsäbiomassoihin voidaan tarkastella avoimesti, edellyttäen että kielletyt alueet rajautuvat selkeästi globaalin metsäkadon torjuntaan.
  - Valtioneuvosto voi hyväksyä kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien laitosten **kokonaislämpötehorajan alentamisen** 20 MW:sta 5 MW:iin.
  - Valtioneuvosto suhtautuu kriittisesti **kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä** koskevan kriteerin ulottamiseen myös jo toiminnassa oleviin laitoksiin.

Valtioneuvoston keskeiset kannat – lämmitys/liikenne

- Valtioneuvosto suhtautuu varauksella **uusien lämmitys- ja jäähdytysalan alatavoitteiden** sisällyttämiseen direktiiviin.
- Valtioneuvosto suhtautuu varauksella **kaukolämpömarkkinoiden sääntelyyn**.
- Valtioneuvosto katsoo, että **uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja** tulee pitää mahdollisimman laajana.
- Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotetun **kasvihuonekaasuintensiteetin vähenemätavoitteen**, mutta keinot päästä tavoitteeseen tulisi **säilyä jäsenvaltion harkinnassa**.
- Ehdotukseen **hyvitysjärjestelmästä**, jolla edistettäisiin sähkön käyttöä liikenteessä, valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti.